

PRAVLJICE

<https://www.dobrezgodbe.com/beremo/zakaj-pravljice>

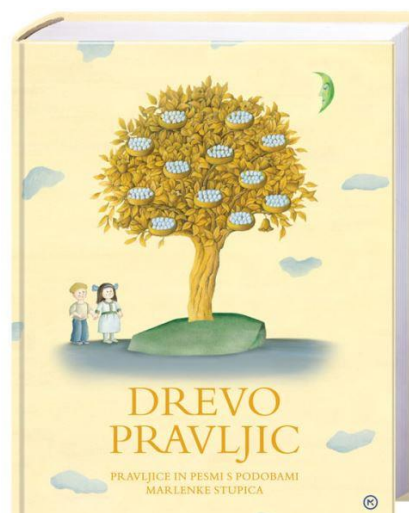
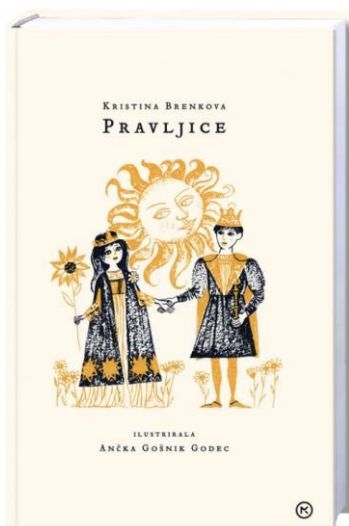
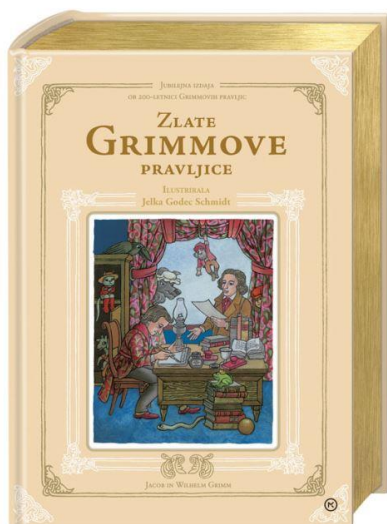

Zakaj pravljice?

Pravljice poslušamo, jih beremo, pripovedujemo. V spominu jih hranimo kot lepe trenutke in podobe otroštva, polne skrivnosti in prijetne bližine domačih. Pozneje jih z veseljem prebiramo svojim otrokom, vnukom ali nečakom. Tiste, ki so se nam najbolj vtisnile v spomin, in tudi druge, nove.

Zato 22. oktobra, na rojstni dan Kristine Brenkove, pisateljice in prve urednice zbirke Čebelice in zbirk svetovnih in slovenskih pravljic, praznujemo dan izvirne slikanice. Tudi letos se bodo ob razstavi izvirnih slovenskih slikanic in prireditvah za otroke zvrstili še drugi dogodki, ki širijo odlične slovenske knjige za otroke in vabijo k branju pravljic in zgodb po vsej Sloveniji.

Slikanice prinašajo ilustrirane pravljice, pripovedke, zgodbe in pesmi za otroke različne starosti. Sam izraz pravljica sta uvedla brata Grimm, utemeljitelja in začetnika zbiranja ter zapisovanja ljudskih pravljic.

Zakaj je pravljica dobra popotnica v svet?

Ker je prava, klasična pravljica plod ljudskega ustvarjanja, izročila, ki se je prenašalo od ust do ust. Pripoveduje o čudežnih oziroma fantastičnih dogodkih, predmetih in zmožnostih ter se je brez časovne in krajevne opredelitve brusila skozi čas. Prvotno je bila namenjena odraslim, ki so si sporočali življenjske resnice v obliki pravljič, mitov in legend. V tem tudi tiči skrivnost večne »aktualnosti« pravljič.

Pravljico označujejo posebne lastnosti in zgradba. V središču dogajanja je vedno izziv, konflikt, ki sproži boj med dobrim in zlom. Pravljica otroka med drugim uči, kako naj junak premaga te konflikte, opogumlja ga in budi upanje v prihodnost ter srečen konec.

»Pravljice so več kot resnične.« Zakaj?

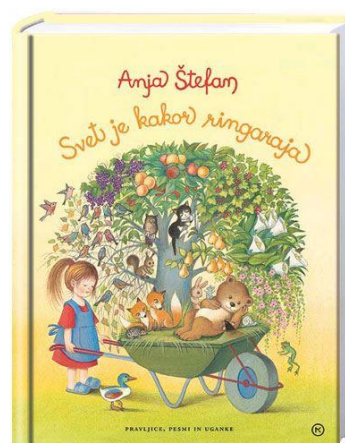
Ker nam "**ne povedo le, da zmaji obstajajo, ampak da jih je mogoče premagati**" - je že dolgo tega zapisal angleški književnik in filozof Gilbert K. Chesterton.

Zato in tudi zaradi drugih stvari je prav, da otroci verjamejo v pravljice. Junakom v pravljici namreč vedno zasveti **lučka za upanje in pogum**. Pot nekaterih je, kot v življenju, gladka cesta, postлана z rožicami, pot drugih pa kolovoz z veliko trnja in stezicami vstran. Spomnimo se le znane pravljice O treh grahih, ko mora siromakov sin oditi od doma. Na poti ga čaka mnogo preizkušenj, a ob pomoči dobrih ljudi uspe in najde srečo.

V pravljici se ne ceni omahovanje, ampak se nagradijo samozavest, zvijačnost in pogum. Siromašna deklica se na zrnu graha povzdigne v pravo kraljično, največji zapečkar med brati, ki se z mačkami igra, se v pravem trenutku spusti v tekmo in premaga vse tekmece. Vse to so lastnosti, ki se nedvomno obnesejo tudi danes!

Ker je v pravljici vse mogoče, se dogajajo neverjetne, čudežne stvari. Šibki in drobni deček Peter Klepec postane močan, resda s pomočjo dobrih vil, na prvi pogled nekonkurenčni Janček Ježek pa s svojo odločno akcijo prekine urok, se prelevi nazaj v zalega mladeniča, postane kralj in zgled, ki mu velja slediti.

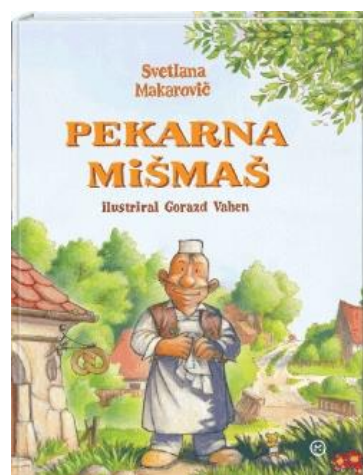
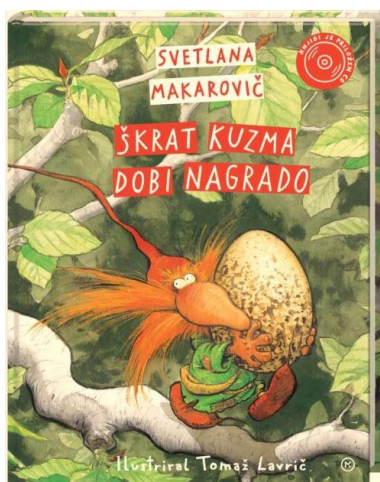

Zakaj še je dobro prebirati pravljice?

Otroku ne moremo razumsko pojasnjevati stvari in odnosov, zato mu je to treba posredovati slikovito, na njemu razumljiv način. Zapleti v zgodbi mu približajo stisko junaka v določeni situaciji, ki jo podoživlja in rešuje, vzporedno pa razrešuje tudi svoje strahove in težave. Sporočilo – modrost pravljice dojemata intuitivno. Spomnimo se le na znano Grimmovo pravljico Rdeča kapica ali slovenski ljudski pravljici Povodni mož in Pšenica – najlepši cvet, ki jo je zapisala in prvič uredila prav Kristina Brenkova.

Pravljica popelje otroka v napete pustolovščine, le preberite še enkrat Zlato ptico, eno naših najboljših pravljic. Kar se zadnjega tiče, briljira s svojimi škratovščinami Škrat Kuzma v sodobni pravljici Svetlane Makarovič, kjer prav tako velja, **da je dobrota poplačana, hudobija pa se kaznuje ali vsaj ne obrestuje.**

Zato tako klasična kot sodobna pravljica navajata otroka, da deluje v to smer.

Magično oko pravljice

Pravljice pa niso pomembne samo z razvedrilnega in vzgojnega vidika, bogatijo namreč tudi otrokovo življenje in razvijajo njegovo osebnost na več načinov. Otroški psiholog in pisatelj Bruno Bettelheim v svoji knjigi **Rabe čudežnega** ugotavlja, da pravljica prispeva k zorenju otrokove osebnosti in ima nanj takšen notranji vpliv prav zato, ker je umetniška stvaritev.

Knjiga Bruna Bettelheima še dobrih dvajset let po svojem nastanku velja za morda najboljšo, vsekakor pa temeljno delo s področja preučevanja pravljic. Po avtorjevem mnenju je to edina zvrst literature, ki s svojo formo in vsebino otroku ponuja nespregledljivo pomoč pri premagovanju psiholoških problemov odraščanja in socializiranja osebnosti. Bettelheimove interpretacije izhajajo iz sicer precej tradicionalnega razumevanja psihoanalize, nanašajo pa se predvsem na tako imenovano ljudsko pravljico, ki jo že v začetku študije razmeji od mita, basni in nekaterih sodobnejših pravljичnih različic (Andersen).

Tako je pravljica tudi ena prvih priložnosti otroka, da skozi čudežno in skrivnostno sluti, na svoj način dojema tudi tisto za besedami, doživlja lepoto in estetsko plat pripovedi. Umetnina je mojstrstvo, ki ustvarja množstvo svetov in stezic ter množstvo pogledov, je magično oko in moč pravljice, tudi v slikanici za otroke.

Pravljice za poslušanje

Poslušajte **Lahkonočnice**, otroške pravljice sodobnih slovenskih pravljicarjev.

POL URE BRANJA NA DAN PREŽENE DOLGČAS STRAN, ZATO BERITE PRAVLJICE!

Pripravila šolska knjižničarka:

Alenka Mejaš